

III kadencja

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 29 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Henryka Wujca.

(-) Kazimierz Barczyk; (-) Czesław Bielecki; (-) Bogdan Borusewicz;
(-) Paweł Bryłowski; (-) Jan Byra; (-) Karol Działoszyński; (-) Czesław Fiedorowicz; (-) Andrzej Folwarczny; (-) Władysław Frasyniuk;
(-) Radosław Gawlik; (-) Bronisław Geremek; (-) Jerzy Godzik; (-) Józef Gruszka; (-) Barbara Imiołczyk; (-) Zbigniew Janas; (-) Jerzy Koralewski;
(-) Stanisław Kracik; (-) Jan Król; (-) Olga Krzyżanowska; (-) Józef Lassota; (-) Zbigniew Leraczyk; (-) Jan Lityński; (-) Aleksander Łuczak;
(-) Karol Łuźniak; (-) Piotr Nowina-Konopka; (-) Janusz Onyszkiewicz;
(-) Ryszard Andrzej Ostrowski; (-) Mirosław Pawlak; (-) Waldemar Pawlak;
(-) Bogdan Pęk; (-) Zdzisław Podkański; (-) Andrzej Potocki;
(-) Włodzimierz Puzyna; (-) Grażyna Staniszevska; (-) Joanna Starega-Piasek; (-) Maria Stolzman; (-) Hanna Suchocka; (-) Tadeusz Syryjczyk;
(-) Kazimierz Szczygielski; (-) Romuald Szeremietiew; (-) Jerzy Wierchowicz; (-) Henryk Wujec; (-) Jan Wyrowiński; (-) Jerzy Grzegorz Zajac; (-) Marcin Zawila; (-) Marek Zieliński; (-) Tadeusz Jacek Zieliński;
(-) Zygmunt Żymelka.

Projekt
USTAWA

z dnia..... 2001

o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych

Art. 1. W ustawie z dnia 16 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r., Nr 14, poz. 176, Nr 22, poz. 270, Nr 60, poz. 703, Nr 70, poz. 816, Nr 104, poz. 1104, Nr 117, poz. 1228 i Nr 122, poz. 1324 oraz z 2001 r. Nr 4, poz. 27 i Nr 8, poz. 64), w art. 21 ust. 1, wprowadza się następujące zmiany:

- pkt 39 otrzymuje brzmienie:

„39) stypendia otrzymywane na podstawie przepisów wydanych przez właściwego ministra w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów naukowych oraz inne stypendia naukowe i za wyniki w nauce, których zasady przyznawania zostały zatwierdzone przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego albo przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.”

- Punkt 40 otrzymuje brzmienie:

„40) świadczenia pomocy materialnej dla uczniów, studentów, uczestników studiów doktoranckich i osób uczestniczących w innych formach kształcenia, pochodzące z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz ze środków własnych szkół i uczelni – przyznane na podstawie odrębnych przepisów o systemie oświaty, o szkolnictwie wyższym, o wyższych szkołach zawodowych oraz o tytule naukowym i stopniach naukowych, a także finansowane z dochodów osób prawnych – przyznane na podstawie publicznie dostępnych regulaminów zatwierdzonych przez ich organy statutowe.”

Art. 2 Ustawa wchodzi w życie . . .

UZASADNIENIE DOTYCZĄCE PROPONOWANYCH ZMIAN W SPRAWIE ZWOLNIEŃ PODATKOWYCH DOTYCZĄCYCH STYPENDIÓW

Organizacje społeczne w Polsce już od paru lat starają się aktywnie działać na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, wspierając tym samym wysiłki państwa na tym polu. Jedną z form działalności organizacji społecznych są programy stypendialne prowadzone przez organizacje społeczne - fundacje i stowarzyszenia, które przyznają stypendia najzdolniejszym uczniom z niezamożnych rodzin, często z bardzo małych miasteczek i wsi.

Na przykład 7 organizacji (z Nidzicy, Sokółki, Biłgoraja, Leżajska, Tomaszowa, Żelowa, Raciborza), skupionych w sieci koordynowanej przez Akademię Rozwoju Filantropii, przyznało w ubiegłym roku 142 stypendia naukowe dla młodzieży i studentów na ogólną kwotę ponad 167.000 złotych. 28 innych organizacji (np. Fundacja Rodzina ze Sławna, Parafialny Fundusz Stypendialny w Goczałkowicach Zdroju, Towarzystwo Rozwoju Powiatu Kwidzyńskiego itd.), korzystając z pomocy Fundacji im. Stefana Batorego, rozpoczęło w 2000 roku prowadzenie programów stypendialnych. Ponadto Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci, Salezjańska Fundacja „Młodzież w Potrzebie”, Fundacja Wspomagania Wsi, Fundacja Dzieło Nowego Tysiąclecia i wiele innych prowadzi programy stypendialne, umożliwiając kształcenie zdolnym, wyróżniającym się uczniom oraz wspomagając i uzupełniając państwowy system edukacji. Programy stypendialne finansowane są z funduszy uzyskanych z lokalnych firm i samorządów, darczyńców indywidualnych z Polski z zagranicy, a także większe fundacje np. Fundacje Batorego, czy fundacje zagraniczne jak na przykład Fundacje C.S. Motta, Fundusz Lokalny Doliny Krzemowej etc. Fundacja Dzieło Nowego Tysiąclecia otrzymała na stypendia dla dzieci wiejskich fundusze z Agencji Rozwoju Rolnictwa.

W poprzednich latach stypendia te były zwolnione z podatku na mocy odpowiednich przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych:

Rozdział 3. Zwolnienia przedmiotowe

Art. 21. 1. Wolne od podatku dochodowego są:

[...]

39) stypendia naukowe,

40) stypendia za wyniki w nauce i stypendia ministra za osiągnięcia w nauce,

Ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw opublikowana w Dzienniku Ustaw z dnia 29 listopada 2000r.) wprowadziła następujące zmiany:

[Art. 1. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 29 listopada 2000 r. Nr 14, poz. 176, Nr 22, poz. 270, Nr. 60 poz. 703 i Nr 70, poz. 816)]

Rozdział 3. Zwolnienia przedmiotowe

Art. 21. 1. Wolne od podatku dochodowego są:

- pkt 39 otrzymuje brzmienie:

"39) stypendia otrzymywane na podstawie przepisów wydanych przez właściwego ministra w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów naukowych oraz inne stypendia naukowe, których zasady przyznawania zostały zatwierdzone przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego,"

- pkt 40 otrzymuje brzmienie:

"40) świadczenia pomocy materialnej dla uczniów, studentów, uczestników studiów doktoranckich i osób uczestniczących w innych formach kształcenia, pochodzące z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz ze środków własnych szkół i uczelni - przyznane na podstawie odrębnych przepisów o systemie oświaty, o szkolnictwie wyższym, o wyższych szkołach zawodowych oraz o tytule naukowym i stopniach naukowych,"

Punkt 39 obowiązującej obecnie Ustawy wprowadza procedurę swoistego „koncesjonowania” zwolnień podatkowych od stypendiów naukowych i likwiduje możliwość zwolnień od stypendiów za wyniki w nauce.

W praktyce uniemożliwia to uzyskanie zwolnień podatkowych od stypendiów przyznawanych przez lokalne organizacje społeczne, które prowadzą programy stypendialne adresowane w przeważającej mierze do uczniów ze szkół podstawowych, gimnazjów, liceów.

Dlatego też w punkcie 39 Ustawy proponuje się uwzględnienie stypendiów za wyniki w nauce, by umożliwić przyznawanie stypendiów uczniom szkół gimnazjalnych i średnich, które na tym etapie edukacji trudno traktować jako stypendia *stricte* naukowe. Z tego samego powodu proponuje się dodanie możliwości zatwierdzania zasad przyznawania tych stypendiów przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

Punkt 40 obowiązującej obecnie Ustawy zwalnia od podatku jedynie świadczenia pomocy materialnej pochodzące z jednostek budżetowych państwa, samorządu terytorialnego oraz szkół i uczelni, nie przewidując takich zwolnień dla świadczeń wypłacanych ze środków organizacji społecznych. Cel świadczeń i stypendiów przyznawanych zarówno przez szkoły, samorządy i organizacje jest ten sam – wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. Inne potraktowanie uczelni, szkół czy samorządów niż fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji społecznych jest nierównością podmiotów wobec prawa.

Dlatego też w punkcie 40 Ustawy proponuje się uwzględnienie świadczenia pomocy materialnej dla uczniów, studentów, uczestników studiów doktoranckich i osób uczestniczących w innych formach kształcenia finansowane z dochodów osób prawnych – przyznane na podstawie publicznie dostępnych regulaminów zatwierdzonych przez ich organy statutowe.

Propozycja nowego brzmienia przepisu.

Rozdział 3. Zwolnienia przedmiotowe

Art. 21. 1. *Wolne od podatku dochodowego są:*

- **pkt 39** otrzymuje brzmienie:

„39) stypendia otrzymywane na podstawie przepisów wydanych przez właściwego ministra w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów naukowych oraz inne stypendia naukowe i za wyniki w nauce, których zasady przyznawania zostały zatwierdzone przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego lub przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.”

- **pkt 40** otrzymuje brzmienie:

„40) świadczenia pomocy materialnej dla uczniów, studentów, uczestników studiów doktoranckich i osób uczestniczących w innych formach kształcenia, pochodzące z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, ze środków własnych szkół i uczelni – przyznane na podstawie odrębnych przepisów o systemie oświaty, o szkolnictwie wyższym, o wyższych szkołach zawodowych, o tytule naukowym i stopniach naukowych, a także finansowane z dochodów osób prawnych – przyznane na podstawie publicznie dostępnych regulaminów zatwierdzonych przez ich organy statutowe.”

Nie proponujemy powrotu do poprzedniego brzmienia przepisu, który sprzyjał tworzenie fikcyjnych stypendiów „przyznawanych” przez osoby prywatne osobom prywatnym. Natomiast proponujemy umożliwić organizacjom społecznym (podobnie jak szkołom i samorządom) prowadzenie programów stypendialnych i zwolnienie stypendystów programów prowadzonych przez organizacje z płacenia zaliczki na podatek dochodowy od otrzymywanych stypendiów.

Warto zwrócić uwagę, że mechanizm kontroli nad organizacjami społecznymi, jest nawet większy niż w przypadku innych podmiotów. Wszystkie organizacje, tak jak szkoły i samorządy rozliczają się przed Urzędami Skarbowymi. Dodatkowo stowarzyszenia są rozliczane przez Walne Zgromadzenia i Komisje Rewizyjne, a fundacje co roku składają sprawozdania ze swojej działalności i wydatkowanych środków do właściwego dla charakteru swojej

działalności Ministerstwa (w wypadku stypendiów jest to Ministerstwo Edukacji Narodowej). Organizacje dokładają wszelkich starań, by prowadzone przez nie programy stypendialne były przejrzyste, powołują społeczne Komisje, publicznie ogłaszają kryteria ubiegania się i przyznawania stypendiów, rozliczają się przez darczyńcami i całą społecznością etc. Uważamy, że wiele z programów prowadzonych przez organizacje może stać się modelowymi dla innych instytucji, w tym dla szkół i samorządów.

Jeśli chodzi o możliwe konsekwencje przyjęcia proponowanych zmian dla budżetu państwa, to wydaje się mało prawdopodobne, by w przewidywanych przychodach z podatku od osób fizycznych były uwzględnione podatki od stypendiów i świadczeń materialnych przyznawanych uczniom przez organizacje społeczne.

Jeśli jednak szacowano te przychody, to są one złudne. Stypendia socjalne przyznawane przez organizacje społeczne wahają się od 50 do 250 złotych. Dochody znakomitej większości odbiorców tej pomocy nie przekroczą kwoty wolnej od podatku. Tak więc pobrane zaliczki będą musiały być zwrócone lub mogą być w ogóle nie pobierane.

Ponadto w zaistniałej sytuacji wiele organizacji może zrezygnować z tej formy pomagania polskiej młodzieży w kontynuowaniu nauki, gdyż coraz trudniej będzie zdobywać środki, a tworzone przez kilka lat lokalne koalicje społeczne ulegną rozpadowi.

Jeśli państwu zależy na aktywnych społecznościach lokalnych, które potrafią samodzielnie rozwiązywać swoje problemy, pomagając niejednokrotnie państwu w wypełnianiu jego konstytucyjnych obowiązków, nie może pozwolić na zniszczenie tego kilkuletniego wysiłku społecznego.

Warszawa, dnia 25 kwietnia 2001 r.

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych z prawem Unii Europejskiej

Na podstawie art. 31 ust. 7 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. - Regulamin Sejmu (M.P. z 1998 r. Nr 44, poz. 618 z późniejszymi zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Przedmiotem poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych jest zwolnienie z podatku stypendiów dla uczniów, studentów i osób uczestniczących w innych formach kształcenia fundowanych przez osoby prawne.

2. Stan prawa wspólnotowego materii objętej projektem

W obowiązującym prawie wspólnotowym nie istnieją regulacje obejmujące bezpośrednio zakres merytoryczny opiniowanego projektu.

3. Układ Europejski

Żadne z postanowień Układu ustanawiającego stowarzyszenie Polski ze Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi (Układ Europejski) nie dotyczy materii objętej zakresem omawianego projektu.

4. Analiza przepisów projektu

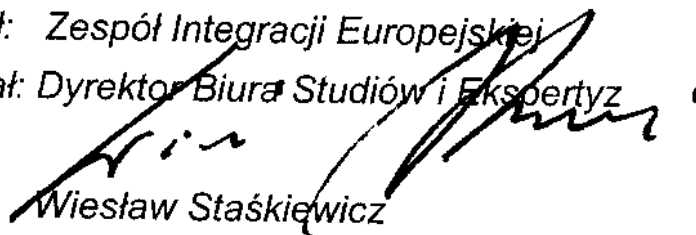
Zakres przedmiotowy projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych nie jest objęty przepisami prawa wspólnotowego ani postanowieniami Układu Europejskiego.

5. Konkluzje

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych nie jest objęty zakresem obowiązującego prawa wspólnotowego i obowiązkiem dostosowawczym wynikającym z Układu Europejskiego.

Opracował: Zespół Integracji Europejskiej

Akceptował: Dyrektor Biura Studiów i Ekspertyz

Wiesław Staśkiewicz

Deskryptory bazy REX: podatek, stypendium, Unia Europejska

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 26 kwietnia 2001 r.

Cena 0,39 zł + 22% VAT

